

Nr 490

Av fru **Nettelbrandt m. fl.**, angående fördelningen av grundskolans byggnadsanslag på permanenta och provisoriska anläggningar.

(Lika lydande med motion nr 387 i Första kammaren)

Den plan för investeringar i skollokaler för grundskolan under budgetåren 1962/70 vilken antagits av statsmakterna år 1962 måste nu betraktas som helt orealistisk. Dels har byggnadskostnaderna varit föremål för en kraftig uppräkning. Dels har grunden för beräkningar av investeringsbehovet väsentligt förändrats. Departementschefen betraktar det därför som nödvändigt att i jämförelse med planerna från 1962 års riksdag väsentligt öka investeringsramen för grundskolebyggnader men finner det samtidigt av samhällsekonomiska skäl omöjligt att förverkliga skolöverstyrelsens förslag. Ämbetsverket har beräknat det årliga investeringsbehovet för permanenta byggnader till 425 miljoner kronor och för provisoriska byggnader till 85 miljoner kronor. Då departementschefen stannat vid ett anslag på 310 resp. 80 miljoner kronor innebär det en mycket anmärkningsvärd prutning.

Av uttalanden som offentliggjorts efter presenterandet av statsverkspropositionen bedömer man på ansvarigt håll inom skolan den uppkomna situationen som mycket bekymmersam. Undervisningens kvalitet bör inte rimligen få bli äventyrad av otillräckliga yttre ramar. Även i områden med stark befolkningsinflyttning bör eleverna ha rätt att få undervisning i godtagbara lokaler. Med de av Kungl. Maj:t presenterade förslagen synes emellertid detta icke möjligt.

I ett påtagligt knapphetsläge när det gäller resurserna är det angeläget att resurserna utnyttjas optimalt utan att pedagogiska krav behöver åsidosättas. Vi finner det därför vara värdefullt, att departementschefen särskilt trycker på ett snabbt redovisat resultat från den inom skolöverstyrelsen särskilt tillsatta gruppen för fortlöpande rationalisering av skolbyggnadsverksamheten. Det finns emellertid anledning att peka på ännu en möjlighet till ett större utnyttjande av tillgängliga resurser. Det kan sålunda starkt ifrågasättas, om avvägningen mellan permanenta och provisoriska skolbyggnader är ändamålsenligt gjord. När provisoriska lokaler av så god kvalitet kan erhållas, att de har en varaktighet på ca 30 år, har man skäl att allvarligt överväga relationen mellan sådana byggnader och de med än längre livstid. Då utvecklingen även på skolans område kan väntas gå snabbt framåt kan det komma att vara en ren fördel att om 30 år ej behöva vara belastad med

stor tillgång på skollokaler som icke tillfredsställer då aktuella anspråk. I ett läge med tillräckliga resurser kan det vara befogat med en mera nyanterad syn på valet mellan permanenta och s. k. »provisoriska» skolbyggnader. I ett läge med helt otillräckliga resurser måste emellertid tveklöst prioritet ges för »provisoriska» lokaler hellre än att ett stort antal lärare och klassavdelningar får hålla till godo med lokaler som icke fyller några som helst rimliga anspråk på sundhet och ändamålsenlighet. Man kan för samma kostnad bygga minst tre gånger så många skolpaviljonger som permanenta anläggningar.

Med hänsyn till de goda byggnadstyper man nu fått fram är »paviljonger» och »provisorier» en missvisande terminologi. Enligt vår mening är det viktigt att finna mera rättvisande benämningar. Skolans funktioner fylls oftast lika bra även om inte arkitekterna fått skapa originalverk. I nuläget kan måhända en stark förskjutning av anslagen från permanenta till andra skolbyggnader medföra att redan gjord planläggning förryckes, men i rådande ekonomiska läge anser vi dessa svårigheter mindre besvärande än de svårigheter som skolan får känning av om utbyggnadskraven nedskärs så radikalt som skett i statsverkspropositionen.

Av anförda skäl förordar vi således en stark förskjutning från anslaget för permanenta skolbyggnader till anslaget för provisoriska. Måhända skulle kommunerna kunna ges full frihet att disponera anslaget till den byggnadstyp som i det enskilda fallet vore den lämpligaste. Det finns även starka skäl som talar för att den statliga bidragsprocenten borde förändras så att den inte — som nu är fallet — är lägre för de provisoriska än för de permanenta byggnaderna. En omvänd ordning skulle i större utsträckning kunna stimulera kommunerna att satsa på »provisoriska» lokaler.

Under hänvisning till vad ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i investeringsramen för byggnader för grundskolan 190 milj. kronor skall avse permanenta anläggningar och 200 milj. kronor provisoriska.

Stockholm den 26 januari 1966

Cecilia Nettelbrandt

Sven Antby

Sven Gustafson
i Göteborg

Brita Elmén

Sigvard Larsson

Ingemar Mundebo

Henning Gustafsson

Carl-Wilh. Lothigius

Anders Jonsson

Augustinus Keijer

Sven G. Andersson

Olaus Nyberg

Mac P. Hamrin
i Kalmar